

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1To/31/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114011070
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Pirkovská
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8114011070.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Evy Pirkovskej a sudcov Mgr. Iva Maruščáka a JUDr. Vladimíra Monoka na verejnom zasadnutí konanom dňa 21.06.2017, v trestnej veci obžalovanej O. G., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Tr. zákona, o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 33T/99/2014 zo dňa 19.05.2016 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 319 Tr. por. z a m i e t a odvolanie obžalovanej O. G..

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom uznal okresný súd obžalovanú O. G. vinnou zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Tr. zákona a to na tom skutkovom základe, že

dňa 17.10.2013 v čase medzi 14.00 hod. a 16.00 hod, potom čo v priestore drevenej latríny, nachádzajúcej sa v blízkosti domu s popisným číslom XXX v rómskej osade situovanej v katastri obce E. S., okr. S., porodila životaschopného novorodenca ženského pohlavia o hmotnosti 2 320 g a dĺžky 45 cm, tohto v úmysle usmrtiť najprv bližšie nezisteným ostrým predmetom oddelila pupočník nad úrovňou prednej brušnej steny a následne ho uchopiac rukami vhodila cez sedací otvor v tejto latríne s priemerom 23 cm do jamy pod latrínu s priemerom 1 m a hĺbky 70 cm, naplnenej po okraj fekáliami, v dôsledku čoho došlo ku vdýchnutiu týchto fekálií do dýchacích ciest novorodenca, zamedzeniu prívodu kyslíka do pľúc s následnou hypoxiou orgánov a tkanív, čo viedlo k jeho uduseniu ako bezprostrednej príčiny smrti novorodenca, ktorá nastala v priebehu 5 až 7 minút, pričom tejto smrti bolo možné zabrániť včasným vytiahnutím novorodenca, odsatím vdýchnutého obsahu z dýchacích ciest a poskytnutím mu odbornej lekárskej pomoci.

Za to jej podľa § 145 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona pri existencii poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j/ Tr. zákona a neexistencii priťažujúcej okolnosti uložil trest odňatia slobody v trvaní dvadsať rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/, ods. 4 Tr. zákona ju na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 a 78 ods. 1 Tr. zákona jej uložil ochranný dohľad vo výmere troch rokov.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení a poučení opravnom prostriedku, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, obhajca obžalovanej v jej mene odvolanie, a to proti výroku o vine a treste. V dôvodoch odvolania v prvom rade namieta, že aj napriek výhrade obhajoby súd rozhodnutie oprel aj o výpoveď obžalovanej zo dňa 18. 10. 2013, ktorá bola získaná bez účasti obhajcu, hoci nešlo o neodkladný alebo neopakovateľný úkon aj napriek tomu, že obžalovaná nevie

čítať ani písať. Ide teda o nezákonne získaný dôkaz, ku ktorému súd nemal vôbec prihliadať. Táto výpoveď bola nepochybne ovplyvnená jej emočným rozrušením, nakoľko ku skutku došlo 17. 10. 2013 v popoludňajších hodinách. Navyše sa súd v napadnutom rozsudku vôbec nevysporiadal s rozdielnymi výpoveďami obžalovanej, ktoré vyplynuli z tejto nezákonnej výpovede a ďalších jej výpovedí. Táto nezákonnosť bola prehľbená tým, že znalec A.. O. Z., aj znalkyne A.. D. L. a A.. U. A. D. vychádzali práve z výpovede obžalovanej zo dňa 18. 10. 2013, v dôsledku čoho táto nezákonnosť bola prenesená aj na znalecké dokazovanie a v konečnom dôsledku aj na napadnutý rozsudok. Ďalej namieta, že skutok z obžaloby bol (zrejme chýba slovo „prevzatý“) bez zohľadnenia výsledkov dokazovania v konaní pred súdom a hoci skutok bez akýchkoľvek pochybností napĺňa zákonné znaky trestného činu vraždy novonarodeného dieťaťa, čím obhajoba argumentovala už na začiatku trestného stíhania, súd sa s tým v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal. Podľa odvolateľa tento rozsudok je nielen nezákonný, ale aj arbitrárny, čo podporuje odôvodňujúca časť tohto rozsudku, kde od strany 2 až po stranu 11 súd obsahlo uvádza skutočnosti vyplývajúce z výpovedi obžalovanej, zo znaleckých posudkov a výsluchov ich spracovateľov, výsluchov svedkov a listinných dôkazov. V rozsudku je však opomenuté hodnotenie týchto dôkazov v jednotlivostiach a v ich súhrne, ale najmä aké závery a z akých dôvodov z týchto dôkazov súd urobil. K právnej kvalifikácii totiž v podstate iba v jednom odseku na konci strany 11 uviedol právnu kvalifikáciu, ako je to uvedené vo výrokovvej časti rozsudku bez toho, aby rozviedol, čo viedlo súd k použitiu kvalifikácie, že ide o obzvlášť závažný zločin vraždy. Ide o taký stupeň formalizmu, že obhajoba nemá vytvorenú možnosť kvalifikovane odôvodniť odvolanie a je nútená poukázať na obhajobu z prípravného konania a v konaní pred súdom, čo bolo v zhmotnenej podobe uplatnené v rámci záverečnej reči, no súd sa s touto obhajobou v rozhodnutí vôbec nezaoberal. Skutok vymedzený usmrtiením novonarodeného dieťaťa matkou ihneď pri narodení, podľa názoru obhajoby, musí byť kvalifikovaný iba ako vražda novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko ide o špeciálne ustanovenie a § 146 Trestného zákona je vo vzťahu k ustanoveniam § 144 a 145 Trestného zákona v pomere špeciality. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie NS ČR sp. zn. 7 Tdo 156/2003 zo dňa 25. 02. 2003, kde v podobnom prípade NS ČR rozhodol, že ide o vraždu novonarodeného dieťaťa matkou a nie o vraždu. Takáto kvalifikácia je o to potrebnejšia, že žiadny získaný dôkaz nepreukazuje, aby sa na spáchanie takéhoto skutku pripravovala, prípadne takýto skutok plánovala, práve naopak, ona sa na dieťa tešila. Aj za situácie, že by obhajoba pripustila, že obžalovaná pojala alebo mala vopred uváženu pohnútku usmrtiť ihneď po pôrode svoje novonarodené dieťa, aj toto konanie by bolo možné posúdiť len ako trestný čin podľa § 146 Trestného zákona, čo je zrejme aj z Beckových komentárov. Z uvedeného komentára k Trestnému zákonu potom časť cituje, keď uvádza, že skutková podstata trestného činu vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Trestného zákona je privilegovaná skutková podstata k trestnému činu vraždy podľa § 145 aj trestnému činu úkladnej vraždy podľa § 144 Trestného zákona a je k ním vo vzťahu špeciality, pretože zahŕňa všetky znaky, ktoré obsahujú základné skutkové podstaty týchto dvoch trestných činov a navyše obsahuje tzv. privilegačné znaky, ktoré znižujú typovú závažnosť trestného činu vraždy novonarodeného dieťaťa matkou oproti ostatným vraždám i úkladným vraždám (týmto privilegačnými znakmi sú: hmotný predmet útoku - novonarodené dieťa, konkrétny subjekt - matka novonarodeného dieťaťa a z objektívnej stránky rozrušenie spôsobené pôrodom pri pôrode alebo ihneď po ňom). Vopred uvážená pohnútko, ktorú obsahuje trestný čin úkladnej vraždy ako obligatórny znak, nie je síce obligatórnym znakom vraždy novonarodeného dieťaťa matkou, ale fakultatívne sa pri vražde novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Trestného zákona nevyklučuje a preto, aj keď sa tehotná žena ešte pred pôrodom rozhodne usmrtiť svoje novonarodené dieťa a po pôrode to aj naozaj spácha, avšak napĺňa všetky znaky trestného činu vraždy novonarodeného dieťaťa matkou, i tak ide o vraždu novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Trestného. Ak by totiž matka v čase spáchania skutku nebola v rozrušení spôsobenom pôrodom, napriek predchádzajúcemu rozhodnutiu (resp. i vopred uváženej pohnútko) usmrtiť svoje novonarodené dieťa, mohli by v matke prevážiť kladné materinské city a nemusela by dieťa vôbec usmrtiť, dokonca by sa matke takéto jej predchádzajúce rozhodnutie mohlo zdať absurdné. A len prijatie rozhodnutia (myšlienky) spáchať trestný čin nie je trestné. Navyše, samotný priebeh tehotenstva (napr. dlhotrvajúce intenzívne bolesti, či iné zdravotné komplikácie) môžu prispieť k vzniku stavu rozrušenia spôsobeného pôrodom. Poukazuje tiež na to, že vo viacerých skutočnostiach vyplývajúcich najmä zo znaleckých posudkov znalci pripustili viaceré alternatívy usmrtienia. Napr. pri rekonštrukcii dňa 15. 04. 2015 znalci A.. D. a A.. Z. uvádzali, že na základe ich odborných skúseností, ako aj na základe rozmerov dieťaťa a otvoru na latríne je možné uviesť, že životaschopné dieťa po narodení, čo v danom prípade bolo, je dieťa v prvom rade kľzké od plodovej vody, krvi a mazu a taktiež je schopné takých pohybov pri položení na okraj otvoru na latríne, pri ktorých by sa mohlo sklízuť cez otvor v latríne do fekálií. Taktiež s prihliadnutím na ohybnosť dieťaťa, ktoré je počas pôrodu a po pôrode flexibilné - ohybné. V takýchto prípadoch sú

súdy povinné, pokiaľ sa znalec k niektorej alternatíve neprikloní, resp. sa nepodarí pochybnosti objasniť, vždy vychádzať zo zásady „v pochybnostiach v prospech obvineného“. Pritom zásadnou skutočnosťou je fakt, že u obžalovanej nebol zistený žiadny taký sklon, ktorý by u jej osobnosti preukazoval, že takéto konanie je pre ňu vlastné. Napokon odvolateľ poukazuje i na zásady ukladania trestov a v tejto súvislosti aj na zmierňovacie ustanovenie § 39 Trestného zákona. Niet pochyb o tom, že pri pôrode dieťaťa došlo k jeho usmrteniu, pričom ani z jedného dôkazu, resp. zo všetkých vykonaných dôkazov bez akýchkoľvek pochybností nevyplývalo, ako k tomu skutku došlo. Všetky alternatívy usmrtenia dieťaťa vyplývajúce aj zo znaleckého dokazovania sú pochybné, nakoľko ide predovšetkým o dôkazy nepriame, netvoriace ucelený kruh, a preto bolo na mieste použiť zásadu v pochybnostiach v prospech páchatel'a. Dôkazná núdza v oblasti spôsobu a príčin usmrtenia dieťaťa nemôže byť nahradená hypotetickými úvahami, pretože to zákon nepripúšťa. Tieto skutočnosti mal súd zobrať do úvahy už pri aplikácii ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, teda pri rozhodovaní o vine. Keďže v otázke viny k tomuto neprihliadol, minimálne to mal urobiť pri rozhodovaní o treste. Aj laik, tobôž odborník, musí vo všeobecnosti vedieť, že každá žena pred, počas a po pôrode je v silnom emočnom rozporení a to nielen v dôsledku pôrodných bolestí, ale aj z obáv o život dieťaťa a seba a vôbec z toho, ako dopadne samotný pôrod. Tieto skutočnosti majú predovšetkým význam pri rozhodovaní o vine a až následne pri rozhodovaní o treste. Obžalovaná nebola doposiaľ súdne trestaná. Vychádzajúc z vyjadreného, súd mal nielen povinnosť aplikovať zmierňovacie ustanovenie pri ukladaní trestu, ale tiež pri rozhodovaní o zaradení do výkonu trestu a ukladaní ochranného dohľadu. Z uvedených dôvodov s prihliadnutím na doterajšiu bezúhonnosť obžalovanej, ako aj na jej mentálny stav ľahkej mentálnej retardácie, ako aj na to, že sa stará o maloleté deti vo veku dvoch rokov, mal súd ukladať primeraný trest na spodnej hranici zákonnej trestnej sadzby § 146 Trestného zákona, resp. za použitia zmierovacích ustanovení § 39 Trestného zákona trest s podmieneným odkladom na primeranú skúšobnú dobu. Navrhol preto, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak odvolací súd bude mať za to, že dokazovanie vykonané pred okresným súdom bolo v dostatočnom rozsahu a umožňuje vo veci samej rozhodnúť, navrhuje, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol rozsudkom v intenciiach tohto odvolania. Ak odvolací súd bude mať za to, že v tejto veci je potrebné doplniť dokazovanie, najmä znalecké, napr. vyžiadanie si nového znaleckého posudku z oblasti pôrodníctva, prípadne psychiatrie, navrhuje, aby odvolací súd vec vrátil prvostupňovému súdu za účelom opakovaného prejednávania a rozhodnutia.

Na základe podaného odvolania preskúmal krajský súd napadnutý rozsudok v intenciiach ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým podal odvolateľ odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku a dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej nie je dôvodné.

V konaní pred súdom prvého stupňa boli podľa názoru krajského súdu v posudzovanej veci vykonané dôkazy v takom rozsahu, ako to bolo pre zistenie skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie potrebné.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, ktoré konkrétne dôkazy boli v posudzovanej veci vykonané, ktoré skutočnosti z jednotlivých vykonaných dôkazov vyplývali, uviedol, ako jednotlivé dôkazy hodnotil a akými úvahami sa správal pri ich hodnotení.

V tejto súvislosti je však potrebné konštatovať, že prvostupňový súd svoje skutkové závery oprel aj o dôkaz, ktorý nebol ani podľa názoru krajského súdu vykonaný zákonným spôsobom.

Týmto dôkazom bola prvá výpoveď obž. O. G. z 18. 10. 2013. Vyšetrovateľ pri vykonávaní tohto výsluchu pochybil, keď skutočnosti, ktoré musel vo vzťahu k osobe obvinenej zistiť, nevyhodnotil tak, že u menovanej existuje odôvodnene pochybnosť o jej spôsobilosti náležite sa sama obhajovať, čiže dôvod nutnej obhajoby v zmysle ust. § 37 ods. 2 Tr. por.

Už len skutočnosť plynúca z úvodnej časti zápisnice o výsluchu obvinenej, teda že má absolvované tri triedy osobitnej základnej školy, ho musela k uvedenému záveru viesť. Navyiac hneď po tomto zistení (a nie až v závere výsluchu) musel preveriť, či obvinená vie čítať a písať a vzhľadom na tieto zistenia, aj celkový spôsob a schopnosť jej komunikácie bolo potom najprv potrebné požiadať o ustanovenie

(samozrejme, ak by obhajca nebol zvolený) obhajcu obvinenej a až následne v jeho prítomnosti vykonať jej výsluch.

Je preto potrebné dať za pravdu odvolacím námietkam obhajoby, že v danom prípade nie je možné prihladať na výpoveď obžalovanej v procesnom postavení obvinenej zo dňa 18.10.2013, ktorá bola vykonaná bez prítomnosti obhajcu, aj keď dôvod nutnej obhajoby existoval, keďže nešlo o úkon neodkladný alebo neopakovateľný. Súhlasiť je potom potrebné aj s tou časťou odvolacích námietok, že sa okresný súd pri hodnotení dôkazov nevysporiadal s výraznými rozpormi medzi uvedenou výpoveďou obžalovanej (pokiaľ ju považoval za dôkaz vykonaný zákonným spôsobom - čo však nie je) a ďalšími jej výpoveďami.

Podľa názoru krajského súdu však aj napriek uvedenému pochybeniu možno na základe ostatných, zákonným spôsobom vykonaných, dôkazov nepochybne ustáliť, že skutok tak, ako je uvedený vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku sa stal a že ho obžalovaná spáchala, a to napriek skutočnostiam plynúcim z obsahu jej výpovedí.

Obžalovaná totiž v jednej svojej výpovedi (dňa 27.1.2014) na jednej strane uvádzala, že to čo je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia je pravdou (pre úplnosť je potrebné uviesť, že v tom čase jej bolo vznesené obvinenie pre zločin podľa § 146 Tr. zák. a za vinu sa jej v podstate kládlo to, že po tom, čo v latríne porodila zrelého životaschopného jedinca ženského pohlavia, tohto v rozrušení spôsobenom pôrodom následne nezisteným spôsobom odsekla z pupočníka a hodila do jamy pod latrínu, kde sa nachádzali fekálie, ktoré novorodenec vdýchol, následkom čoho došlo k jeho úmrtiu), na strane druhej tvrdila, že nevie, ako došlo k tomu, že dieťa, ktoré na latríne porodila, skončilo vo fekáliách, nespomína si na to, cítila sa v rozrušení. Z obsahu jej predchádzajúcej výpovede plynie aj to, že na záchod išla, keď jej predtým odtiekla plodová voda, vedela, že po odtečení plodovej vody bude rodiť, na záchode porodila, videla, že je to dievčatko, pamätá si, že kričala, že z nej vypadlo, nik iný tam nebol. Tvrdila, že ona pupočnú šnúru nepretrhla a nevie ako došlo k jej oddeleniu.

Už aj z výpovedí obžalovanej, ale samozrejme i z ďalších dôkazov je nepochybné, že dieťa, ktoré bolo následne nájdené vo fekáliách, porodila obžalovaná.

Bez akýchkoľvek pochybností bolo zistené i to, že obžalovaná porodila zrelé životaschopné dieťa ženského pohlavia. Uvedená skutočnosť vyplýva tak z výpovedí obžalovanej, ako aj znaleckého posudku znalcov z odboru súdneho lekárstva. Uvedeným posudkom, ako aj výpoveďami znalca A.. A. D. je preukázaná aj bezprostredná príčina smrti novorodenca, ktorou bolo udusenie pri vdýchnutí obsahu latríny (fekálií), pričom k smrti dieťaťa došlo v priebehu 5 - 7 minút po vdýchnutí fekálií do dýchacích ciest. Vzhľadom na histologický nález je možné ustáliť, že k smrti dieťaťa nedošlo pred ani pri pôrode, ale až po tom, čo bolo vhodené do latríny.

Nepochybné, a ani nenamietané, je aj to, že obžalovaná porodila dieťa v priestoroch latríny. To uvádza jednak ona sama a nasvedčujú tomu aj zistené krvné stopy, pričom aj zo znaleckého posudku KEÚ Košice plynie, že pôvodcom tam zaistenej krvnej stopy je obžalovaná.

Aj keď obhajoba v odvolacích námietkach tvrdí, že existuje viacero alternatív usmrtenia, nemožno sa s týmto jej tvrdením stotožniť. Príčina smrti dieťaťa je nepochybná a tá už bola vyššie uvedená. Pokiaľ mala touto argumentáciou na myslí, že by malo existovať viacero alternatív toho, ako sa dieťa mohlo dostať do priestoru pod latrínu, kde sa nachádzali fekálie, vdýchnutie ktorých bolo príčinou jeho smrti, ani s tým sa nemožno stotožniť.

Je pravdou, že sa v priebehu dokazovania venovala pozornosť a objasňovali sa viaceré alternatívy, ako by prípadne mohlo dôjsť k tomu, že sa dieťa do uvedeného priestoru dostalo. Na všetky z nich prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal a súčasne uviedol, aké okolnosti a stopy tú ktorú alternatívu vylučujú, takže v konečnom dôsledku zostáva jediná do úvahy prichádzajúca možnosť - tá ktorá je premietnutá do skutkových záverov napadnutého rozsudku. Nemožno sa teda stotožniť ani s odvolacou námietkou, že v odôvodnení rozsudku je opomenuté hodnotenie dôkazov, že nie je z neho zrejme, aké závery a z akých dôvodov prvostupňový súd z vykonaných dôkazov urobil, čo by malo robiť napadnutý rozsudok arbitrárnym.

Odvolávajúc sa a poukazujúc v tomto smere na správne dôvody napadnutého rozhodnutia aj krajský súd konštatuje, že vzhľadom na obsah vykonaných dôkazov neprichádza do úvahy iná alternatíva než tá, že dieťa po pôrode do priestoru pod latrínu vhodila obžalovaná.

Tá sama uviedla, že na latrínu šla po tom, čo jej odtiekla plodová voda a vedela, že bude rodiť (napokon, bol to už jej štvrtý pôrod). Po pôrode došlo k oddeleniu pupočníkovej šnúry, a to na 2 miestach - jednak tesne nad brušnou stenou dieťaťa (0,6 - 1,2 cm) a jednak tesne nad úrovňou vchodu do pošvy (jeho zvyšok o dĺžke 10 cm vychádzal z placenty, ktorú obžalovaná porodila v nemocnici). Vzhľadom na charakter okrajov oddeleného pupočníka je vylúčené, aby k jeho oddeleniu došlo pretrhnutím, trením o okraje záchoda, hryzením, čo okresný súd aj náležite odôvodňuje. K jeho oddeleniu na oboch miestach došlo ostrým predmetom.

Z uvedeného je zrejmé, že vzhľadom na skutočnosť, že na latrínu išla obžalovaná sama a nik iný tam v tom čase nebol, musela oddeliť pupočníkovú šnúru ona a predmet, ktorým sa to stalo, si zadovážiť. V tejto súvislosti je ešte potrebné uviesť okolnosť plynúcu z výpovede znalca A. A. D., a to že spôsob oddelenia pupočníka v tesnej blízkosti brušnej steny dieťaťa znamenal neošetriteľnosť pupočníka, ktoré sa vykonáva podviazaním alebo stlačením svorkou, aby sa zabránilo vykrvácaniu dieťaťa, takže ak by nedošlo k uduseniu dieťaťa vdychnutím obsahu latríny, je veľmi pravdepodobné, že by došlo k jeho vykrvácaniu z kýpťa zle ošetreného pupočníka.

Okresný súd dostatočne argumentačne odôvodnil prečo je vylúčené, aby sa dieťa do priestoru pod latrínu, teda do fekálií, dostalo takým spôsobom, že by ho tam bola obžalovaná porodila priamo (mimo skutočnosti, že pupočníková šnúra bola oddelená na spomínaných dvoch miestach a spôsobu oddelenia, je to aj rozdielnosť celkovej dĺžky pupočníka, ktorá je 50 - 70 cm a zistenej vzdialenosti medzi sedacou časťou latríny a okrajom fekálií, ktorá bola 102,8 cm) prípadne tak, že ho obžalovaná po pôrode (a oddelení pupočníkovej šnúry) položila na sedáciu časť latríny a k pádu dieťaťa by došlo jeho pohybom. Aj keď je pravdou, že povrch novorodenca je po pôrode vlhký, jeho samovoľný pohyb po povrchu sedacej časti a následný pád do latríny v tomto prípade vylučuje vrecovina, ktorá bola nabitá pri okrajoch latríny.

Vzhľadom na uvedené teda nie je možné dospieť k inému záveru, než k akému dospel súd prvého stupňa, teda k záveru o tom, že to bola obžalovaná, kto dieťa do latríny s obsahom fekálií vhodil. Okolnosti, ktoré tomu predchádzali i miesto, kam bezbranné novonarodené dieťa hodila, bezспорu nasvedčujú tomu, že tak urobila v priamom úmysle dieťa usmrtiť.

Podstatná časť odvolacích námietok smerovala voči právnemu posúdeniu konania obžalovanej, ktoré malo podľa názoru odvolateľa byť posúdené ako zločin vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Tr. zák. a nie tak, ako ho kvalifikoval okresný súd, teda ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák.

Je pravdou, a v tomto smere je potrebné s tvrdeniami uvedenými v odvolaní súhlasiť, že trestný čin vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Tr. zák. je vo vzťahu k trestným činom úkladnej vraždy podľa § 144 Tr. zák. aj vraždy podľa § 145 Tr. zák. v pomere špeciality.

Neznamená to však, že tak, ako sa to naznačuje v odvolaní, vo všetkých prípadoch, keď dôjde k úmyselnému usmrteniu dieťaťa matkou pri pôrode alebo hneď po ňom, môže byť takéto konanie páchatelky posudzované len ako zločin vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Tr. zák.

Podľa § 145 ods. 1 Tr. zákona sa trestného činu vraždy dopustí ten, kto iného úmyselne usmrtí.

Trestného činu vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Tr. zák. sa dopustí matka, ktorá v rozrušení spôsobenom pôrodom úmyselne usmrtí svoje novonarodené dieťa pri pôrode alebo hneď po ňom.

Posúdiť úmyselné usmrtenie dieťaťa ako trestný čin podľa § 146 Tr. zák. je teda možné len vtedy, ak sa ho dopustí matka pri pôrode alebo hneď po ňom a to v rozrušení spôsobom pôrodom. Obe tieto podmienky musia byť splnené súčasne.

Ako z vyššie uvedeného plynie, nepochybne bolo preukázané, že obžalovaná svoje dieťa úmyselne usmrtila hneď po pôrode, takže z hľadiska správneho právneho posúdenia konania obžalovanej bolo potrebné skúmať, či sa tak nestalo v rozrušení spôsobenom pôrodom.

Z dôvodov napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvého stupňa svoj záver o tom, že konanie obžalovanej napĺňa skutkovú podstatu obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 Tr. zák. a nie zločinu vraždy novonarodeného dieťaťa matkou podľa § 146 Tr. zák., oprel aj o závery znaleckého posudku znalca A.. O. Z. z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie gynekológia a pôrodnictvo.

Zo záverov tohto znaleckého dokazovania, ktoré v potrebnom rozsahu preniesol prvostupňový súd aj do odôvodnenia rozhodnutia, je možné ustáliť, že stav rozrušenia spôsobeného pôrodom v posudzovanom prípade zistený nebol.

Z pohľadu uvedených skutočností, ktoré vzal prvostupňový súd za dokázané a právnych úvah, ktorými sa riadil pri ich vyhodnotení, pri určovaní právnej kvalifikácie konania obžalovanej, má krajský súd zato, že odôvodnenie prvostupňového súdu, aj v obhajobou namietanej časti, ktorá sa týkala ustálenia právnej kvalifikácie konania obžalovanej, spĺňa zákonné atribúty z pohľadu požiadaviek určených pre obsah odôvodnenia rozsudku upravených v ust. § 168 ods. 1 Tr. poriadku.

Podľa § 168 ods. 1 Tr. poriadku totiž, ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Vychádzajúc z citovaného ustanovenia a doposiaľ uvedeného obsahu napadnutého odôvodnenia je zrejmé, že v danom prípade požiadavka, aby v odôvodnení bolo stručne uvedené ktoré skutočnosti vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov bola splnená.

Z týchto dôvodov krajský súd námietku obhajoby, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, hlavne v časti, kde prvostupňový súd posudzuje dôvodnosť právnej kvalifikácie predmetného skutku, je odôvodnením arbitrážnym (správne arbitrárnym), lebo v odôvodnení absentuje hodnotenie dôkazov, z akých dôvodov urobil prezentované závery z týchto dôkazov, čím obsah odôvodnenia dosiahol taký stupeň formalizmu, že obhajoba nemala vytvorenú možnosť kvalifikovane odôvodniť odvolanie, považuje za nedôvodnú.

K už prezentovanej úvahe o potrebe ustálenia jednoznačného záveru, či v danom prípade obžalovaná konala alebo nie v rozrušení spôsobenom pôrodom, považuje krajský súd za potrebné ešte uviesť nasledovné.

Za rozrušenie spôsobené pôrodom je potrebné považovať výnimočné psychické rozpoloženie matky, ktoré má pôvod vo fyziologických procesoch vyvolaných pôrodom (napr. neznesiteľné bolesti, značná strata krvi, celková vyčerpanosť), pričom tento stav rozrušenia môže v závislosti od konkrétnych okolností trvať aj niekoľko dní. Tento psychický stav oslabuje vôľu rodičky, najmä jej schopnosť tlmiť negatívne pudy i odolnosť voči vonkajším a vnútorným podnetom a brzdí plné rozvinutie materského citu. Musí však ísť o stav spôsobený pôrodom a nie rozrušenie vyvolané inými príčinami.

S prihliadnutím na uvedené je podľa názoru krajského súdu pre to, aby bolo možné dospieť k správne záveru, potrebné posúdiť nielen okolnosti, ktoré samotnému pôrodu predchádzali, ale v súhrne aj okolnosti zistené počas pôrodu a po ňom.

Pre posúdenie týchto okolností je potrebné opierať sa najmä o závery dokazovania v rámci znaleckej činnosti z jednotlivých odborov znalectva tak, ako to bolo vykonané aj v predmetnej trestnej veci.

Primárne je pre posúdenie otázky, či matka konala v rozrušení spôsobenom pôrodom potrebné vychádzať z posudku znalca z oblasti pôrodnictva a podporne sa nevyklučuje ani posudok z oblasti

psychiatrie. V danom prípade tieto podmienky vykonané dokazovanie spĺňa, pričom ho dopĺňa ešte aj znalecký posudok z odboru psychológie.

Z obsahu posudku i výpovedí znalca z odvetvia gynekológia a pôrodníctvo A.. O. Z. plyní, že obžalovaná vedela o tom, že je tehotná, pričom prenatalnu poradňu nenavštevovala, preto starostlivosť o tehotenstvo preukázateľne zanedbala. Rodila opakovane, preto vedela, ako sa prejavujú pôrodné bolesti, odtok plodovej vody a ako sa rozbieha pôrod. Porodila živého a životaschopného novorodenca, nemala žiadne pôrodné poranenia, preto samotný pôrod musel prebiehať fyziologicky, s vysokou pravdepodobnosťou tak, že prvá pôrodná doba (ktorá sa prejavovala formou kontrakcií, ktoré sa postupne stupňovali) trvala približne 6 hodín, druhá pôrodná doba (samotný pôrod novorodenca) asi 10 minút a tretia pôrodná doba (pôrod placenty po hospitalizácii) asi 2 - 3 hodiny. Po pôrode neboli u nej zistené žiadne poranenia, preto jej psychický stav nemohol byť ovplyvnený následkom poranení. Laboratórne výsledky nenasvedčovali na výraznejšiu stratu krvi, jej stav nevyžadoval transfúziu, takže ani strata krvi pri pôrode nemohla ovplyvniť jej vedomie. Bezprostredne po prijatí na gynekologicko-pôrodnú kliniku dokázala klásť výrazný odpor počas vyšetrenia. Ani pri vyšetrení obžalovanej s odstupom času u nej nezistil prítomnosť žiadnych prekonaných poranení a celkovo obžalovaná bola v dobrom zdravotnom stave. Pri prepustení z nemocnice ošetrojúci lekár neuviedol, aby mal podozrenie na nejaký stav rozrušenia, lebo by bol kontaktoval psychiatra. Vo vzťahu k samotnej popôrodnej psychóze, okolnostiam jej vzniku a prejavom znalec uviedol, že ide o ochorenie, ktoré sa vyskytuje vzácnne, asi v 0,1 % populácie žien počas šestonedelia. Ako hlavné príčiny vzniku sa uvádzajú hormonálne zmeny spôsobené pôrodom, fyzické vyčerpanie a veľmi silné neznáme emócie, ktoré žena po pôrode prežíva. Popôrodná psychóza sa u ženy prejavuje pocitmi rozrušenia, extrémnymi výkyvmi nálad, výpadkami pamäti, poruchami sústredenia, zmeneným vnímaním času, matka stráca kontakt s realitou, trpí sluchovými aj zrakovými halucináciami, môže ublížiť sebe aj dieťaťu.

Tieto závery potom dopĺňa aj znalecký posudok znalkyň z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, A.. D. L. a A.. U. A. - D., ktoré konštatovali, že obžalovaná v čase spáchania skutku ani v čase vyšetrenia netrpela na žiadnu duševnú poruchu ani chorobu v zmysle psychózy. V čase skutku sa u nej nerozvinula ani krátkodobá či prechodná psychotická choroba alebo porucha, ktorá by súvisela s pôrodom.

Poukázať je napokon potrebné aj na závery posudku znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých Z.. C. L., ktorý konštatoval, že u obžalovanej zistil známky impulzívneho správania, a teda sklon konať náhle bez rozumovej úvahy, bez toho, aby si uvedomila aké to bude mať pre ňu následky. Postoj k novonarodenému dieťaťu bol ľahostajný a silnejší jej vzťah k druhovi a pokiaľ sa aj druh mal vyjadriť negatívne pred obvinenou k ich ešte nenarodenému dieťaťu, mohlo to byť v čase pôrodu signálom impulzívnej reakcie. Tak, ako znalkyne z odboru psychiatrie, aj on konštatoval, že vzťah medzi matkou a dieťaťom sa nevytvoril, v jej správaní nezistil žiadne emócie spojené s týmto prípadom, mala tendenciu sa rozplakať, že toto dieťa chcela, to však bolo jej jediné vyjadrenie. Nezistil prítomnosť depresie ani úzkosti, ani iné mechanizmy psychologických porúch.

Na základe skutočností vyplývajúcich z vykonaného znaleckého dokazovania, ale i ďalších skutočností vyplývajúcich z vykonaných dôkazov, vrátane výpovedí obžalovanej a svedkov, je možné bez rozumných pochybností urobiť záver o tom, že skutočne v čase, kedy došlo k pôrodu a usmrteniu dieťaťa u obžalovanej neboli v jej prežívaní zistené také symptómy, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, že konala v stave rozrušenia spôsobeného pôrodom tak, ako to má na mysli znenie skutkovej podstaty ustanovenia § 146 Tr. zákona.

Obhajoba hore prezentované závery znaleckého dokazovania spochybnila tým, že tieto boli od samotného začiatku ovplyvnené nezákonne získanou prvotnou výpoveďou obžalovanej zo dňa 18.10. 2013, keďže obsah tejto výpovede sa do znaleckého dokazovania preniesol, a teda v konečnom dôsledku aj do odvolaní napadnutého rozsudku.

Reagujúc na uvedené krajský súd uvádza, že aj keď je pravdou, že uvedená výpoveď súčasť spisového materiálu tvorila, znalkyne z odboru psychiatrie mali k dispozícii už aj jej ďalšiu výpoveď, v ktorej už svoje konanie obžalovaná popisovala inak a navyše je potrebné uviesť, že základ pre vypracovanie posudkov tvorí samotné vyšetrenie posudzovanej osoby či už znalcami z odvetvia psychiatrie alebo psychológie a u znalca z odvetvia pôrodníctva je to okrem samotného vyšetrenia, najmä zdravotnícka dokumentácia.

Pokiaľ obhajoba argumentovala, že právnu kvalifikáciu podľa § 146 Tr. zák. by malo odôvodňovať aj to, že v rámci dokazovania nebol produkovaný žiadny dôkaz, aby sa obžalovaná na spáchanie takehoto skutku vopred pripravovala, resp. ho plánovala, naopak, ona sa na dieťa tešila, je potrebné znova poukázať na hore uvedené okolnosti, za ktorých je skutková podstata trestného činu podľa § 146 Tr. zák. naplnená. Aj keby bolo preukázané, že sa matka na usmrtenie dieťaťa vopred nepripravovala, len uvedená skutočnosť použitie tejto právnej kvalifikácie neodôvodňuje, na druhej strane aj za takej situácie nevylučuje posúdenie jej konania ako trestného činu vraždy podľa § 145 Tr. zák. Posúdenie konania páchatelia podľa tohto ustanovenia nie je vylúčené ani v tom prípade, ak sa znaleckým posudkom z odboru psychológie (tak ako tomu bolo v posudzovanom prípade) zistí, že charakter trestného činu nezodpovedá jeho osobnosti. Navyše vo vzťahu k osobnosti obžalovanej je znova potrebné zvýrazniť zistené známky impulzívneho správania, teda sklon konať náhle, bez rozumovej úvahy.

Opierajúc sa o ustálené skutkové zistenia a hore prezentované úvahy krajský súd má zato, že správne zistenému skutkovému stavu potom zodpovedá aj správna právna kvalifikácia konania obžalovanej O. G.. Na podklade ustálených skutočností je preto opodstatnené kvalifikovať jej konanie ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona, a to závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Tr. zákona, keďže skutok bol spáchaný na dieťati, blízkej a odkázanej osobe.

Krajský súd v predmetnej veci ani vo výroku o treste nezistil také pochybenie, ktoré by bolo potrebné na podklade odvolania podaného len v prospech obžalovanej napraviť.

Krajský súd na podklade skutkových zistení ustálených prvostupňovým súdom posudzoval, či uložený trest zodpovedá základným zásadám ukladania trestov, teda aj ust. 34 ods. 1 Tr. zákona, podľa ktorého trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatelia spoločnosťou.

Súčasne posudzoval (samozrejme okrem ďalších zásad pre ukladanie trestov), či druh trestu a jeho výmera spĺňa kritéria upravené v ust. § 34 ods. 4 Tr. zákona. podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatelia, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

V tomto smere je v prvom rade potrebné uviesť, že v zmysle ust. § 34 ods. 2 Tr. zák. je páchatelovi možné uložiť len taký druh trestu a v takej výmere, ako je to ustanovené v Trestnom zákone a že za obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, 2 Tr. zák., pre ktorý bola obžalovaná uznaná vinnou, stanovuje tento zákon vo svojej osobitnej časti výmeru od 20 do 25 rokov alebo doživotie.

V danom prípade okresný súd, a to správne, zistil len jednu poľahčujúcu okolnosť, že obžalovaná viedla riadny život pred spáchaním trestného činu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 36 písm. j/ Tr. zákona. Súčasne ustálil, že neexistuje žiadna z príťažujúcich okolností uvedených v ustanovení § 37 Tr. zákona. V dôsledku toho, pri prevahe poľahčujúcich okolností, upravoval trestnú sadzbu v zmysle ust. § 38 ods. 3 Tr. zák., čo znamená, že pri znížení hornej hranice zákonom stanovenej trestnej sadzby o 1/3 (z rozdielu medzi hornou a dolnou hranicou) mohol trest odňatia slobody ukladať v rozpätí 20 rokov až 23 rokov a 4 mesiace.

Trest, ktorý bol obžalovanej uložený, je teda trestnom úplne na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby, takže miernejší trest jej nemohol uložiť ani krajský súd.

Na rozdiel od návrhu prezentovaného v odvolaní, ani krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa, nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 39 Tr. zák., teda uloženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného zákonom.

Hodnotiac osobu obžalovanej a jej pomery krajský súd z odpisu registra trestov, ako aj priestupkových registrov zistil, že doposiaľ nebola súdne trestaná, ale ani postihnutá v priestupkovom konaní. Zo správ o jej povesti vyplýva, že žije s druhom, ktorý sa stará o 5 detí a od kedy žijú v spoločnej domácnosti, ich rodinné pomery sa zhoršili, deti chodia do školy zanedbané. O najmladšie zo svojich detí (tie mala v čase

skutku 3 a dve zanechala matke bez toho, aby sa o ne zaujímala), ktoré vtedy žilo s ňou, sa nestarala, nechávala ho bez dozoru, dieťa bolo zanedbané, chodilo bosé, špinavé a hladné, odkázané na pomoc cudzích ľudí. Z aktuálnej správy ÚPSVR v Prešove plynie, že 3 deti obžalovanej boli umiestnené do detského domova a na okresnom súde momentálne prebieha konanie vo veci pozbavenia rodičovských práv obžalovanej k uvedeným trom maloletým deťom. V priebehu tohto trestného konania obžalovaná porodila ďalšie dve deti zo vzťahu so svojich druhom, o ktoré sa v rámci svojich možností stará, no z vyjadrenia zástupkyne ÚPSVR na verejnom zasadnutí súčasne plynie, že obžalovaná sa o deti vie postarať len do určitého veku, aj to pod dohľadom inej dospelšej osoby.

Takáto starostlivosť o svoje maloleté deti, ako ju doposiaľ obžalovaná prejavila (nehovoriac už o skutku samotnom) rozhodne nemôže byť považovaná za okolnosť, vzhľadom na zistenie ktorej by postup uvedený v § 39 ods. 1 Tr. zák. prichádzal do úvahy.

K mimoriadnemu zníženiu trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. je totiž možné pristúpiť len vtedy, ak vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má súd za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

Ani vzhľadom na okolnosti prípadu (a už vôbec nie spôsob, akým pripravila o život svoje bezbranné dieťa), ani vzhľadom na pomery obžalovanej (len to, že má maloleté deti, o ktoré sa však po čase prestane starať, nepostačuje) nie je podľa názoru krajského súdu možné urobiť záver predpokladaný vyššie uvedeným ustanovením, a teda ani ukladať trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Trest, ktorý obžalovanej prvostupňový súd uložil, teda trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov, je preto podľa názoru krajského súdu potrebné považovať za zákonný.

Pokiaľ ide o určenie spôsobu výkonu trestu, tu síce okresný súd pochybil, ale uvedené pochybenie nie je možné na podklade odvolania podaného len v prospech obžalovanej napraviť. Okresný súd totiž použijúc ustanovenie § 48 ods. 4 Tr. zákona zaradil obžalovanú do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, aj keď ju podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zákona mal ako páchatel'a obzvlášť závažného zločinu zaradiť do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Ustanovenie § 48 ods. 4 Tr. zák. síce umožňuje pri splnení tam stanovených podmienok umiestniť páchatel'a aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do akého má byť zaradený, súčasne však jeho posledná veta vylučuje, aby bol do ústavu na výkon trestu s minimálnym alebo so stredným stupňom stráženia umiestnený páchatel' obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci 15 rokov a takým páchatel'om obžalovaná je.

Zákonu zodpovedajúci je aj postup okresného súdu v prípade ukladania ochranného dohľadu podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zákona a v zhode s odôvodnením rozsudku sa krajský súd stotožnil aj so stanovením doby, na ktorú bol uložený, teda troch rokov.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto krajský súd odvolanie obžalovanej O. G. podľa § 319 Tr. poriadku ako nedôvodné zamietol.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.